

Inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation av Polismyndigheten (region Väst) efter beslut av åklagare vid Åklagarmyndigheten (åklagarområde Väst-Bergslagen)

1. BAKGRUND

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten (nämnden) granskar löpande underrettelser om beslut enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrettelseverksamhet (inhämtningslagen).

Nämnden har i detta ärende granskat omständigheterna kring två beslut om inhämtning enligt inhämtningslagen för att kontrollera om handläggningen varit i enlighet med lag eller annan författning. Besluten fattades av åklagare vid Åklagarmyndigheten (åklagarområde Väst-Bergslagen) efter ansökan av Polismyndigheten (region Väst).

Besluten grundades på samma underlag men gällde olika telefonnummer. Inhämningen omfattade i båda fallen en tidsperiod om två månader och avsåg uppgifter om meddelanden som har överförts till eller från ett mobiltelefonnummer och uppgifter om i vilket geografiskt område mobiltelefonen har funnits.

I samband med att Polismyndigheten underrättade nämnden påtalades att ett misstag hade begåtts vid verkställighet av ett av besluten. Följande iakttagelser och bedömning avser det beslutet.

2. UTREDNINGEN

Nämnden har tagit del av handlingarna i inhämtningsärendet. Polismyndigheten har anmodats att besvara frågor. Av handlingarna och svaren på nämndens frågor framgår bl.a. följande.

Efter inhämtningsbeslutet skickade en handläggare vid Polismyndigheten i sedvanlig ordning en begäran om inhämtning till berörd teleoperatör. Av förbiseende förväxlade handläggaren en siffra i telefonnumret när begäran

upprättades. Teleoperatören lämnade därför ut uppgifter avseende ett telefonnummer som inte omfattades av något beslut enligt inhämtningslagen. Misstaget uppdagades omedelbart när svaret från teleoperatören inkom till Polismyndigheten. Samtliga inhämtade uppgifter raderades samma dag och någon bearbetning av uppgifterna ägde inte rum.

Efter den felaktiga verkställigheten har de blanketter som används vid ansökan om inhämtning omarbetats och fått en enklare utformning. Polismyndighetens förhoppning är att detta kommer att bidra till att minska risken för att fel information anges i de blanketter som i sin tur skickas till operatören. På grund av den mänskliga faktorn kommer det alltid att finnas en viss risk för att fel begås. Polismyndigheten avser att via informationsinsatser ytterligare betona vikten av noggrannhet vid handläggningen av inhämtningsärenden. Vidare har Polismyndigheten beslutat att samtliga polisregioner ska centralisera bl.a. kontakten med teleoperatörer. Ett flertal regioner har infört en sådan centraliserad ordning. Därutöver är ett administrativt IT-stöd för hemliga tvångsmedel under framtagande. I stödet kommer bl.a. formulär som används vid ansökan enligt inhämtningslagen att hanteras. Efter att åklagare beslutat i ett ärende kommer systemet att länka en beviljad ansökan direkt till det formulär som skickas vidare till teleoperatören. Polismyndigheten bedömer att införandet av den centraliserade kontakten med teleoperatörer och det nya IT-stödet kommer att minimera risken för att fel som det nu aktuella ska upprepas.

3. NÄMNDENS BEDÖMNING

Nämnden konstaterar att ett administrativt misstag i Polismyndighetens handläggning har medfört att inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation har avsett ett telefonnummer som inte omfattats av något beslut enligt inhämtningslagen. Den hemliga tvångsmedelsanvändningen har därmed saknat stöd i lag. Nämnden ser allvarligt på det inträffade och bedömer att ärendet inte har handlagts med den omsorg och noggrannhet som varit påkallad.

Det är positivt att det inhämtade materialet har förstörts skyndsamt och att nämnden uppmärksammats på misstaget i samband med underrättelsen om inhämtningsbeslutet. Nämnden noterar att åtgärder har vidtagits och kommer att vidtas i syfte att undvika att liknande fel begås i framtiden.

I ett ärende avseende hemlig dataavläsning har det kommit till nämndens kännedom att Polismyndigheten på grund av ett liknande misstag infört rutiner som innebär att uppgiften om ett avläsningsbart informationssystem (t.ex. en mobiltelefon) kontrolleras mot uppgifter i flera system för att säkerställa en

korrekt verkställighet.¹ Enligt nämndens uppfattning bör Polismyndigheten även när det gäller inhämtningsärenden överväga införandet av en rutin som innebär en extra kontroll av uppgiften om t.ex. ett telefonnummer som omfattas av åtgärden.

4. BESLUT

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Barbro Thorblad, Anti Avsan, Matheus Enholm, Eva Flyborg, Christina Linderholm, Olle Sandahl och Björn von Sydow (enhälligt).

Föredragande: Viktor Wallén

Expediering till:

Polismyndigheten, rättsavdelningen (dnr HD5900-75)

Åklagarkammaren i Göteborg (dnr IHL-40-4-22)

För kännedom till:

Åklagarmyndigheten, tillsynsavdelningen (dnr IHL-40-4-22)

Åklagarmyndigheten, utvecklingscentrum Malmö (dnr IHL-40-4-22)

¹ Se nämndens uttalande den 16 november 2022 ”Granskning av verkställighet av hemlig dataavläsning i ett fall vid Polismyndigheten” (dnr 96-2022).